

Vycházka na Zázmoníky

lesní, kosatce různobarvé, třemdavy bílé, vstavače vojenské či kavyly, a samozřejmě teplomilné druhy dřevin, jako jsou dub pýřitý, dřín či jeřáb břek. K tomu řada stepních druhů bezobratlých, z obratlovců mimo jiné ještěrka zelená. Pozoruhodné je, že území Zázmoníků bylo v minulosti obhospodařováno – byly zde vinice, políčka a sady. Opuštěny byly v polovině 20. stol. a lesostepní společenstva se zde obnovila přirozenou sukcesí. Největším problémem Zázmoníků je silné zarůstání především nepůvodními invazivními druhy, jako je trnovník akát a pajasan žláznatý.

Jako východiště vycházky na Zázmoníky je nejlépe zvolit bořetickou enklávu vinných sklípků zvanou Kraví hora, respektive při cestě hromadnou dopravou půl kilometru vzdálenou železniční zastávku Bořetice. Z Kraví hory vyrazíme po žluté turistické značce ke stejnojmenné dřevěné rozhledně, ze které jsou celé Zázmoníky jak na dlani. Po dalším kilometru žlutou značku opustíme a dáme se vpravo po okraji lesa. Zanedlouho začíná stepní vegetace, o něco dál oznamuje tabulka hranici přírodní rezervace. Stále rovně po pěšině, vedoucí po horní hraně svahu (po okraji rezervace), se dostaneme do části lokality v péči pozemkového spolku. Horní část svahů je nejhezčí, nejen z přírodovědného hlediska. Otevírají se odtud nezapomenutelné výhledy na vinařský kraj s panoramatem Pálavy v pozadí. V jižní části lokality můžete sejít po některé z četných (mnohdy špatně schůdných) pěšiněk nebo dojít až na okraj vinohradu a sejít podél něj. Každopádně při patě svahu najdete cestu, která vás posléze jižním směrem dovede na asfaltku se zelenou turistickou značkou a „Modrohorskou“ cyklostezkou. Po ní vpravo jste za chvíli zpět v Kraví hoře. Okruh má cca 5 km.

Jan Moravec

Zázmoníky s výhledem na Pálavu. Foto: Jan Moravec

Zázmoníky leží na Hustopečsku, dva a půl kilometru severně od Bořetic. Tvoří nejjihnější část evropsky významné lokality Kuntínov. Tímto zvláštním jménem, které zřejmě připomíná dávný fakt, že zdejší pozemky ležely „za zmolou“, dnes již převážně zavezenou strží, je nazýván k západu až jihozápadu obrácený strmý svah se zbytky přírodně nesmírně cenných lesostepních porostů. Severozápadní část je od roku 1986 chráněna zákonem; dnes v kategorii přírodní rezervace. Ve střední části – dle mnohých průzkumů možná ještě cennější – díky výkupům v rámci kampaně Místo pro přírodu postupně vzniká „soukromá rezervace“, o níž pečuje Pozemkový spolek Zázmoníky.

Největší vzácností Zázmoníků je kriticky ohrožený včelník rakouský, který se zde vyskytuje na jediném místě na Moravě. Nález publikoval v roce 1928 Bruno Valoušek a později se stal hlavním důvodem zřízení chráněného území. V nedávných letech byla nalezena druhá mikrolokalita mimo území rezervace. Dohromady zde však roste jen několik desítek jedinců, a potkat ho bez znalosti přesného místa výskytu se tak rovná malému zázraku. Jiné druhy jsou zde však nepřehlédnutelné. Z jara koberce hlaváčků a kosatců nízkých, později sasanky